



Article Type: Research paper

Analyzing the Vulnerabilities of Israel's National Security in the Age of Cyberpolitics

*Mehrdad Halalkhor Miraklalei¹, Hamidreza Javadi Ghaleh², Amir Molayari³

1. Assistant Professor, Faculty of World Studies, University of Tehran, Tehran, Iran.

2. M.A. in Regional Studies, Faculty of Law and Political Science, University of Tehran, Tehran, Iran.

3. M.A. in Regional Studies, Imam Hussein University, Tehran, Iran.

Article Info.

Received: 07/05/2025

Accepted: 22/01/2026

Available Online: 09/10/2026

Keywords:

Cyberpolitics; National Security; Soft Power; Cognitive Influence; Israel.

* Corresponding Author:

Dr. Mehrdad Halalkhor

Address: Assistant Professor,
Faculty of World Studies,
University of Tehran, Tehran,
Iran.

E-mail:

Mehrdadhalalkhor@ut.ac.ir

Abstract

With the increasing complexity of the concept of power in the modern era and the shift from Realpolitik to Cyberpolitik, moving beyond the exclusive control of states. The emergence of diverse actors capable of imposing their will—even on states, the traditional agents of power—has enabled the transmission of conflicting messages, each carrying opposing values and interests. As a result, the international system is confronted with a set of contradictory value systems, each of which can penetrate the internal dynamics of state units regardless of borders, influencing their behavioral patterns. In such a context, the imposition of will—one of the classic definitions of power—has become achievable without reliance on hard power, through the use of soft and cyber tools. Among the actors vulnerable in this new environment is Israel, a state in which the maximization of hard power is deeply institutionalized. This study explores the extent to which Israel's national security is exposed in the age of Cyberpolitik. The central hypothesis is that Israel's national security is significantly vulnerable due to its geopolitical limitations, demographic fragility in times of crisis, and active social fault lines—including the Haredi-secular, right-left, Arab-Jewish, far-right-African migrant, and Haredi-Reform Judaism divides. Additionally, despite the extensive oversight exercised by Israel's complex institutional network, the accumulated experience of cyber actions by various state and non-state actors demonstrates a growing threat. If these challenges persist, they may lead to serious crises. This research employs a qualitative, explanatory-descriptive methodology, using document-based data collection and qualitative inference techniques.

How to Site:

Halalkhor, M., Javadi Ghaleh, H. & Molayari, A. (2026). Analyzing Israel's National Security Vulnerability in the Age of Cyberpolitics. *The Fundamental and Applied Studies of the Islamic World*, 8(1), 396-428.



Authors retain the copyright and full publishing rights.

Published by Iranian Association of Geopolitics. This article is an open access article licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

واکاوی آسیب‌پذیری امنیت ملی اسرائیل در عصر سایبرپلیتیک

*مهرداد حلال‌خور میرکلانی^۱، حمیدرضا جوادی قلعه^۲، امیر مولایاری^۳

۱. استادیار دانشکده مطالعات جهان، دانشگاه تهران، تهران، ایران.
۲. کارشناس ارشد مطالعات منطقه‌ای، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.
۳. کارشناس ارشد مطالعات منطقه‌ای، دانشگاه جامع امام حسین (ع)، تهران، ایران.

اطلاعات مقاله

چکیده

با پیچیده‌تر شدن مفهوم قدرت در عصر نوین و گذار از رئال‌پلیتیک به عصر سایبرپلیتیک، کارگزاران قدرت متحول شده و از کنترل دولت‌ها خارج شده‌اند. وجود بازیگران متعددی که قادرند اراده خود را بر سایرین، حتی دولت‌ها به عنوان کارگزاران قدیمی تحمیل کنند، انتقال پیام‌های متعارض را امکان‌پذیر ساخته که هر کدام حامل ارزش‌ها و منافع متعارضی خواهند بود. بنابراین سیستم بین‌الملل با مجموعه‌ای از ارزش‌های متعارض رو به روست که هر کدام از ارزش‌ها می‌توانند بدون توجه به مرزهای واحدها به گستره درونی آن‌ها نفوذ کرده و بر الگوهای رفتاری واحد اثرگذار باشند. در چنین فضایی مفهوم تحمیل اراده بر دیگران به عنوان یکی از تعاریف قدرت بدون نیاز به قدرت سخت‌افزاری و از طریق شیوه‌های نرم‌افزاری امکان‌پذیر شده است. این پژوهش به دنبال امکان‌سنجی آسیب‌پذیری امنیت ملی اسرائیل در عصر سایبرپلیتیک است؛ فرضیه این پژوهش بر این است که در شرایطی که اسرائیل از ضعف‌های ژئوپلیتیکی و آسیب‌پذیری دموگرافیکی رنج می‌برد، گسل‌های متعدد اجتماعی در آن فعال است و از طرفی با نگاهی به نظارت گسترده شبکه نهادی پیچیده اسرائیل بر این مساله و تجربه اقدامات متعدد بازیگران مختلف دولتی و غیردولتی بر ضد آن به صراحت می‌توان گفت که اسرائیل در عصر سایبرپلیتیک با آسیب‌پذیری قابل ملاحظه‌ای در حوزه امنیت ملی خود مواجه است و این اقدامات در صورت تداوم می‌تواند بحران‌های مختلفی را برای آن ایجاد کند. پژوهش حاضر یک پژوهش کیفی با روش تبیینی-توصیفی است که با استفاده از داده‌های کیفی و روش گردآوری اسنادی و استنتاج کیفی از آن‌ها انجام شده است.

تاریخ دریافت: ۱۷ اردیبهشت ۱۴۰۴

تاریخ پذیرش: ۰۲ بهمن ۱۴۰۴

تاریخ انتشار: ۱۷ مهر ۱۴۰۵

کلیدواژه‌ها:

سایبرپلیتیک، امنیت ملی،
قدرت نرم‌افزاری، نفوذ
شناختی، اسرائیل.

* نویسنده مسئول:

دکتر مهرداد حلال‌خور میرکلانی

نشانی: استادیار دانشکده

مطالعات جهان، دانشگاه تهران،

تهران، ایران.

پست الکترونیکی:

Mehrdadhalakhor@ut.ac.ir

استناد به این مقاله:

حلال‌خور میرکلانی، مهرداد، جوادی قلعه، حمیدرضا و مولایاری، امیر. (۱۴۰۵). واکاوی آسیب‌پذیری امنیت ملی اسرائیل در عصر سایبرپلیتیک. *مطالعات بنیادین و کاربردی جهان اسلام*، ۸ (۱)، ۳۹۶-۴۲۸.

۱. مقدمه

با تأسیس اسرائیل در منطقه غرب آسیا، اقدامات دولتی گسترده‌ای جهت ممانعت از تثبیت حضور این بازیگر جدید در عرصه تحولات پویای منطقه‌ای آغاز شد؛ اقدامات گروه‌های مقاومت فلسطینی به عنوان نمایندگان رسمی ملت فلسطین از یک سو و اقدام کشورهای نظیر اردن، مصر و سوریه از سوی دیگر زمینه‌ساز شکل‌گیری نبردهای رو در روی ۱۹۴۸، ۱۹۶۷ و ۱۹۷۳ بود. نبردهایی که اسرائیل توانست تحت حمایت دولت‌هایی نظیر انگلیس، آمریکا و فرانسه، پیروز از آن‌ها خارج شده و پایه‌های امنیتی و هویتی خود را شکل دهد. به دنبال تجربه حاصل شده برای اسرائیل در این جنگ‌ها، سیاست پیشینه‌سازی قدرت سخت به عنوان یکی از ستون‌های امنیت ملی اسرائیل در اولویت دستورکار سران سیاسی و نظامی اسرائیل قرار گرفت و در حال حاضر نیز ادامه دارد. با این وجود اگرچه تهدید جنگ‌های کلاسیک سابق بر ضد اسرائیل (به خصوص پیش از طوفان الاقصی) کمابیش برطرف شده اما منافع آن در حوزه‌های دیگر و توسط بازیگرانی جدید مورد تهدید قرار گرفته است؛ به طوری که با ورود به عصر سایبرپلتیک و ظهور بازیگران غیردولتی در کنار بازیگران دولتی، اسرائیل نه از طریق مرزهای فیزیکی بلکه از درون و از طریق شکاف‌های گفتمانی موجود در میان گروه‌های متعدد اجتماعی خود مورد تهدید قرار گرفته است. در واقع با پیچیده‌تر شدن مفهوم قدرت در عصر نوین و گذار از رئال‌پلتیک به دنیای سایبرپلتیک، کارگزاران قدرت متحول شده و از کنترل دولت‌ها خارج شده‌اند. وجود بازیگران متعددی که قادرند اراده خود را بر سایرین، حتی دولت‌ها به عنوان کارگزاران قدیمی تحمیل نمایند، انتقال پیام‌های متعارض را امکان‌پذیر ساخته که هر کدام حامل ارزش‌ها و منافع متعارضی خواهند بود. بنابراین سیستم بین‌الملل با مجموعه‌ای از ارزش‌های متعارض رو به روست که هر کدام از ارزش‌ها می‌توانند بدون توجه به مرزهای واحدها به گستره درونی آن‌ها نفوذ کرده و بر الگوهای رفتاری واحد اثرگذار باشند. در چنین فضایی مفهوم تحمیل اراده بر دیگران به عنوان یکی از تعاریف قدرت بدون نیاز به قدرت سخت‌افزاری و از طریق شیوه‌های نرم‌افزاری امکان‌پذیر شده است. این پژوهش در بخش اول چارچوب مفهومی سایبرپلتیک و تحول در تعریف بنیادین قدرت را بررسی خواهد کرد. سپس در بخش بعدی مهم‌ترین تهدیدهای امنیتی که اسرائیل با آن‌ها رو به روست در دو قسمت مجزای ژئوپلیتیکی و دموگرافیکی مورد

بررسی قرار گرفته و در بخش بعدی شبکه نهادی گسترده اسرائیل برای مقابله با تهدیدات این عصر واکاوی می‌شود. در پایان تجربه اقدامات گسترده نفوذ خارجی انجام شده بر ضد مفهوم امنیت ملی اسرائیل مورد بررسی و تبیین قرار خواهد گرفت تا وجود این تهدید در خصوص اسرائیل و در شرایط وجود شبکه گسترده نظارتی واکاوی شود. این پژوهش به دنبال امکان‌سنجی آسیب‌پذیری امنیت ملی اسرائیل در عصر سایبرپلتیک است؛ فرضیه این پژوهش بر این است که در شرایطی که اسرائیل از ضعف‌های ژئوپلیتیکی و آسیب‌پذیری دموگرافیکی رنج می‌برد، گسل‌های متعدد اجتماعی در آن فعال است و از طرفی با نگاهی به نظارت گسترده شبکه نهادی پیچیده اسرائیل بر این مساله و تجربه اقدامات متعدد بازیگران مختلف دولتی و غیردولتی بر ضد آن، امنیت ملی در اسرائیل در معرض تهدیدهای جدیدی قرار گرفته است. پژوهش حاضر یک پژوهش کیفی با روش تبیینی-توصیفی است که با استفاده از داده‌های کیفی و روش گردآوری اسنادی و استنتاج کیفی از آن‌ها انجام شده است.

۲. پیشینه پژوهش

- علی‌خواجوند (۱۳۹۴) در مقاله‌ای با عنوان «چالش‌های امنیتی فراروی اسرائیل: آسیب‌پذیری قدیمی و تهدید جدید» ضمن تأکید بر نقش محوری امنیت در دستور کار امنیت ملی اسرائیل، تهدیداتی مانند گسست‌های اجتماعی داخلی، انقلاب اسلامی ایران، شکنندگی اقتصادی ناشی از امنیت‌محور بودن اقتصاد آن، بحران آب و نقاط ضعف استراتژیک را به عنوان مهم‌ترین تهدیدهای اسرائیل معرفی می‌کند؛ اما با توجه به عنوان مقاله، اشاره‌ای به تهدیدات برآمده از فضای سایبری حاکم بر جهان صورت نمی‌گیرد.

- سیدهادی برهانی و سید حامد حسینی (۱۴۰۰) در مقاله‌ای با عنوان «راهبرد امنیت ملی اسرائیل در مواجهه با تهدیدهای محیط پیرامونی»، ضمن ترسیم صف‌بندی منطقه‌ای بین جریان شیعی، سنی عمل‌گرا، اسلام‌گرایان اهل سنت و جهادگرایان و تهدیدهای حاصل از اصطکاک بین آن‌ها، ایران و قدرت هسته‌ای آن و کمرنگ شدن حضور آمریکا در منطقه به ارائه راهبردهای امنیت ملی اسرائیل در مواجهه با این تهدیدها می‌پردازد. در این مقاله نیز اشاره‌ای به تهدیدات نوظهور نشده است.

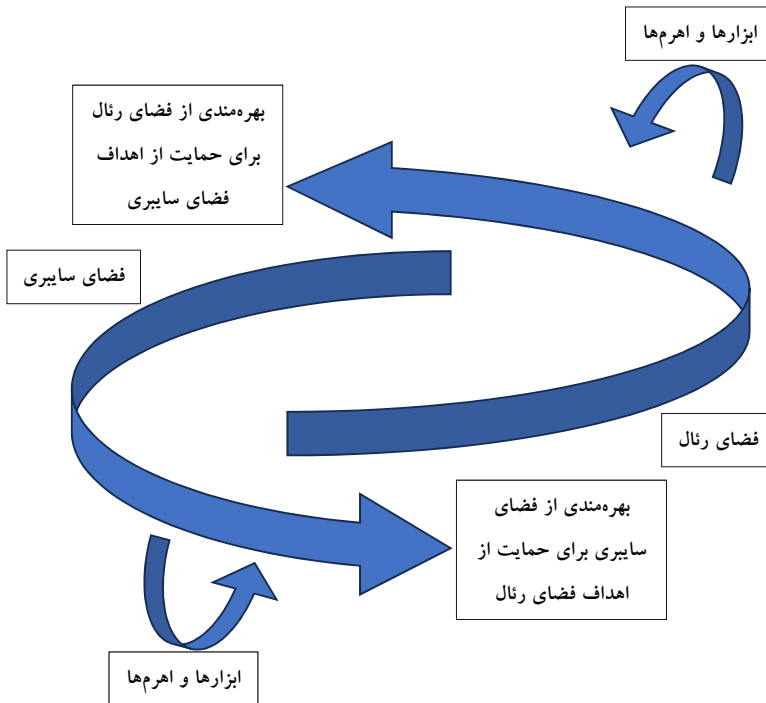
- ولی گل محمدی و طاهره جمشیدی (۱۴۰۱) در مقاله‌ای با عنوان «بازدارندگی سایبری و تحول در دکترین امنیتی-دفاعی اسرائیل» استدلال می‌کند که اسرائیل با بازتعریف ابزارهای بازدارندگی امنیتی-دفاعی خود، سرمایه‌گذاری هدفمندی در توسعه توانمندی‌های بازدارندگی سایبری انجام داده است. راهبرد بازدارندگی سایبری قلمرو مقابله با تهدیدات امنیت ملی اسرائیل را به خارج از مرزها گسترش داده و آسیب‌پذیری محیطی تهدیدات داخلی را به طور قابل توجهی کاهش داده است؛ در واقع در این مقاله بهره‌گیری اسرائیل از امکانات حوزه سایبری برای خنثی‌سازی تهدید دشمنان خود در بیرون از مرزهایش مورد بررسی قرار گرفته است و به تهدیدهای آن در همین حوزه اشاره‌ای نشده است.

- امیررضا مقومی و روح‌اله قادری کنگاوری (۱۴۰۱) در مقاله‌ای با عنوان «تغییر و تداوم در اصول امنیت ملی رژیم صهیونیستی» ضمن بررسی اسناد نانوشته امنیت ملی در اسرائیل و برشمردن تهدیدهای سنتی و مدرن پیش روی اسرائیل، تهدید سایبری و مجازی را نیز به عنوان یکی از تهدیدهای نامتقارن جدید پیش روی اسرائیل مورد بررسی قرار می‌دهد که قادر است امنیت ملی اسرائیل را با خطر جدی مواجه سازد. البته منظور نگارندگان از این نوع تهدید عمدتاً تهدیدهای مرتبط با حوزه حک و نفوذ است؛ در این مقاله سعی خواهد شد تا بعد تهدید گفتمانی فضای نفوذ سایبری برجسته شود.

۳. چارچوب نظری: سایبرپلتیک

یکی از موضوعات مهم در سیاست و روابط بین‌الملل، مفهوم زیربنایی قدرت است که منافع واحدها در این چارچوب تعریف خواهد شد؛ از نظر مورگنتا این معیار قدرت است که اصولاً کشورها را قادر خواهد ساخت تا در راستای نیل به منافع ملی خود حرکت کنند. وی به عنوان بنیان‌گذار مکتب واقع‌گرایی قدرت را رابطه روانی میان واحدهایی می‌داند که آن را اعمال می‌کنند و واحدهایی که قدرت بر آن‌ها اعمال می‌شود و از طریق فشار بر اذهان گروه دوم رفتارهای آن‌ها را کنترل می‌کند (Morgenthau, 2010: 183). میخائیل مان چهار منشا را به عنوان منشا اساسی قدرت می‌داند که خود پدیدآورنده انواع مختلفی از قدرت بودند که عبارت بود از: ۱) ایدئولوژی ۲) قدرت اقتصادی ۳) قدرت نظامی ۴) قدرت سیاسی (Mann, 1986: 6). اما این چارچوب ذهنی از قدرت چارچوبی سنتی بود. قدرت در سیاست بین‌الملل

نویسن ابعاد تازه‌ای به خود گرفته و با تحول اساسی رو به رو شده است. در حوزه سنتی روابط بین‌الملل، این مرزهای ملی یک کشور بود که حوزه مخصوص جغرافیایی، قضایی، حقوقی و سیاسی آن را تعیین می‌کرد؛ اما با ورود به عصر جهانی شدن، سرعت گرفتن این روند با ظهور فناوری ارتباطات، اینترنت و شبکه‌های اجتماعی، مورد تردید قرار گرفتن نقش دولت در مناسبات بین‌المللی و فعال‌تر شدن بازیگران غیردولتی، حدود و ثغور دولت‌ها کمرنگ شده است؛ امروزه دولت‌ها با رقبای جدیدی در حوزه قدرت و نفوذ در سطح جهانی رو به شده‌اند و کانال‌های مختلف ارتباطی و خارج از کنترل دولت‌ها به وجود آمده‌اند. امروزه رئال‌پلیتیک مبتنی بر قدرت سنتی، جای خود را به سایر پلیتیک داده است که در آن قواعد بازی بسیار پیچیده است. در عصر سایر پلیتیک کارگزاران قدرت متحول شده و از کنترل دولت‌ها خارج شده‌اند. امروز بازیگران متعددی وجود دارند که قادرند اراده خود را بر سایرین، حتی دولت‌ها به عنوان کارگزاران قدیمی تحمیل نمایند. از سوی دیگر کانال‌های ارتباطی بین واحدهای درگیر افزایش یافته است. بنابراین کانال‌های رسمی در قدرت سنتی به عنوان انتقال‌دهنده پیام، اعتبار گذشته خود را از دست داده و کانال‌های دیگر به صورت غیررسمی می‌توانند حامل پیام‌های کنترلی باشند. بنابراین سیستم نوین در عصر سایر پلیتیک با دنیایی از کانال‌های ارتباطی رو به رو گردیده است. در دنیای امروز شبکه‌های اجتماعی قادرند گفتمانی را ولو بدون پشتوانه حقیقی وارد عرصه گفتمانی یک کشور بکنند و به روند رویدادها در دنیای حقیقی شکل بدهند (Choucri, 2012: 13-20). وجود کانال‌های مذکور انتقال پیام‌های متعارض را امکان‌پذیر ساخته که هر کدام حامل ارزش‌ها و منافع متعارضی خواهند بود. بنابراین سیستم بین‌الملل با مجموعه‌ای از ارزش‌های متعارض رو به روست که هر کدام از ارزش‌ها می‌توانند بدون توجه به مرزهای واحدها به گستره درونی آن‌ها نفوذ کرده و بر الگوهای رفتاری واحد اثرگذار باشند. بدین ترتیب قدرت به معنای تحمیل اراده در سیستم نوین بسیار پیچیده‌تر شده و از ویژگی ارتباطی برخوردار گردیده است؛ به این معنا که بدون نیاز به قدرت سخت‌افزاری، از طریق شیوه‌های نرم‌افزاری نیز می‌توان بر رفتار سایرین اثرگذار بوده و آن‌ها را مجبور به پذیرش اراده خود نمود. از این پس کسانی در سیستم بین‌الملل دارای قدرت تصور می‌شوند که بر پیام‌های موجود در کانال‌های مختلف ارتباطی استیلاء و برتری یابند و بتوانند کنترل را از طریق کنترل بر فرآیند ارتباطی عملی سازند (Ghasemi, 2019: 80-110).



نمودار ۱. فضای متقابل اثرگذاری فضای سایبرپلتیک و رتالپلتیک؛ منبع: (Choucri, 2012: 12)

۳-۱. آسیب‌پذیری‌های امنیتی اسرائیل

۳-۱-۱. ضعف ژئوپلیتیکی و آسیب‌پذیری جبهه مدنی در شرایط بحرانی

وسعت سرزمینی از نظر مسائل نظامی و دفاعی بر امنیت و سیاست خارجی کشورها تاثیرگذار است. کشور وسیع‌فی‌نفسه در قدرت آن کشور تاثیر مثبتی می‌گذارد و بالقوه موجبات قدرت را فراهم می‌آورد زیرا حق تملک بر زمین را ایجاد می‌نماید. یک موضوع بسیار مهم دیگر در وسعت سرزمین، مسئله عمق استراتژیک است. عمق استراتژیک یک عامل جغرافیایی است که در بعد نظامی به معنای فاصله نیروهای دشمن با مراکز ثقل اصلی یک کشور (مراکز نظامی، مسکونی، صنعتی) است (Masood khan, 2015). داشتن عمق استراتژیک به طور طبیعی توانایی دفاعی یک کشور را افزایش می‌دهد و از طرف دیگر چالش‌های بزرگی را متوجه

مهاجم می‌کند. بنابراین عمق استراتژیک یک کشور به طور مستقیم با امنیت ملی آن در ارتباط است. وسعت سرزمینی اشغال شده توسط اسرائیل در حال حاضر ۲۲۰۷۲ کیلومتر مربع است. قرارگیری اسرائیل در محاصره کانون‌های مقاومت منطقه‌ای این رژیم را در برابر هرگونه تهدید آسیب‌پذیر کرده است (Moghavemi & firuzkuhi, 2024: 161-162). در چنین شرایطی تنها عاملی که می‌تواند بخشی از این عمق ناچیز ژئوپلیتیکی را جبران کند، برخورداری از یک جبهه مدنی با تاب‌آوری اجتماعی بالاست که در مواقع بحرانی اسرائیل را به مقصد کشورهای دیگر ترک نکنند (Winter, 2019: 70).

از طرفی وجود تفاوت‌های مختلف نژادی، قومی، مذهبی و اعتقادی که شکل‌دهنده جامعه‌ای موزاییکی است این آسیب‌پذیری را دوچندان می‌کند. در چنین فضایی شکل‌دهی به گفتمان مشترک فرهنگی-اجتماعی و برسازی یک هویت مشترک ملی از جنس دولت-ملت‌های غربی امری دشوار و لذا آسیب‌پذیری این ترکیب موزاییکی در برابر تهدیداتی از جنس تهدیدات عصر سایبرپلیتیک ملموس‌تر است. از طرفی قوانینی نظیر قانون پایه دولت-ملت که اسرائیل را سرزمینی یهودی برای ملت یهود معرفی می‌کند، همچون عاملی سینرژیک این وضعیت را به مراتب وخیم‌تر می‌کند. یهودیان اسرائیل امروز در ۵ گروه مذهبی جای می‌گیرند. بر اساس تقسیم‌بندی اداره آمار اسرائیل امروز پنج گروه مذهبی سکولار، سنتی نه چندان مذهبی، سنتی مذهبی، مذهبی و خریدی در اسرائیل حضور دارند که علی‌رغم وجود برخی از نمادها و مناسبت‌های به ظاهر هماهنگ و متحدالشکل بین آن‌ها دارای تفاوت‌های آشکاری هستند که در برخی موارد به ایجاد دو قطبی‌های عمیق در جامعه اسرائیل انجامیده است (Central Bu-reau of Statistics, 2024: 5). مساله دیگر تفاوت‌های درون گروهی برخی از این گروه‌هاست که در نوع خود جالب توجه است. برای مثال در جامعه مذهبی برخی خود را ضد صهیونیست و برخی خود را غیر صهیونیست می‌دانند؛ به عنوان مثال احزاب خریدی حاضر در کنست امروزه در زمره احزاب غیر صهیونیست طبقه‌بندی می‌شوند (Britannica, 2025). در درون همین جامعه دسته‌بندی دیگری به نام خریدی‌های سفارادی و اشکنازی قرار دارد که نوع اشکنازی آن خود به دو دسته کلی حسیدی و لیتوانیایی تقسیم‌بندی می‌شود و هر یک از آن‌ها مجدداً به گروه‌های داخلی تقسیم‌بندی می‌شوند که هر یک از یک خاخام اعظم مجزا پیروی کرده و هر کدام کتب دینی مخصوص به خود را دارند. در مقابل در درون جامعه سنتی نه چندان مذهبی جامعه خاخامی اصلاح طلب قرار دارد که کاملاً نسبت به قوانین دینی یهود و هلاخا به چشم آیینی

نگاه می‌کند و تعصب خاصی بر روی آن‌ها ندارد (Freeman & Posner, 2024).

از طرفی توازن جمعیتی یهودیان در سرزمین‌های اشغالی نیز توازن شکننده‌ای است؛ بر اساس اعلام اداره مرکزی آمار اسرائیل، جمعیت اسرائیل در می ۲۰۱۸ تقریباً ۹ میلیون نفر بوده که ۷۴ درصد آن (۶/۷ میلیون نفر) را یهودیان، ۲۱ درصد (۱/۹ میلیون نفر) را اعراب و ۵ درصد آن (۴۳۴ هزار نفر) را سایر گروه‌های جمعیتی تشکیل می‌داده است. بر اساس ارزیابی‌های صورت گرفته از داده‌های رسمی فلسطینی‌ها، جمعیت فلسطین در کرانه باختری، نوار غزه و شرق قدس کمی بیش از ۵ میلیون نفر است. از آنجایی که جمعیت شرق قدس را هم اسرائیلی‌ها و هم فلسطینی‌ها محاسبه می‌کنند، این رقم بدون محاسبه جمعیت شرق قدس، نزدیک به ۴/۷ میلیون نفر است که ۲/۷ میلیون نفر آن در کرانه باختری و ۲ میلیون نفر در غزه زندگی می‌کنند. در ادامه باید جمعیت ۱/۹ میلیون نفری اعراب ۱۹۴۸ را نیز به این رقم افزود؛ در این صورت مجموع جمعیت فلسطینی‌ها ۶/۶ میلیون نفر می‌شود که به رقم ۶/۷ میلیون یهودی بسیار نزدیک است (Central Bureau of Statistics, 2019; Heller, 2018). این وضعیت توازن جمعیتی را به نفع فلسطینی‌ها تغییر خواهد داد؛ در چنین شرایطی قرار گرفتن در حلقه مخاطرات امنیتی فعال در منطقه به ویژه از سوی گروه‌های مقاومت، این شکنندگی را دو چندان کرده است. وجود فرهنگ سیاسی ضد اسرائیلی در منطقه از جمله مواردی است که در سند امنیت ملی اسرائیل نیز بدان اشاره شده و بر لزوم احتیاط همیشگی نسبت به احساسات ضد اسرائیلی هشدار صادر شده است (Amidror, 2021: 23). در چنین فضایی و با این حساسیت‌ها کوچک‌ترین تهدید از جنس تهدیدات نوین عصر سایبرپلتیک می‌تواند اسرائیل را از جبهه مدنی قابل اتکا تهی کند. اسرائیل برای محافظت از خود در مواقع بحرانی و در سناریوهایی مانند سناریوی تهدید از سوی چند جبهه به یک جبهه مدنی قابل اعتماد نیاز دارد. لذا فائق آمدن بر آسیب‌پذیری‌های جمعیتی، ژئوپلیتیکی و فرهنگی یکی از برنامه‌های سران صهیونیستی به جهت مراقبت از اسرائیل در مواقع بحرانی است.

۳-۲. معضلات دموگرافیک و گسل‌های اجتماعی

۳-۲-۱. شکاف خریدی-سکولار

خریدی‌ها خود را به عنوان یکی از قدرتمندترین نیروهای حاضر در جامعه صهیونیستی و در سرزمین‌های اشغالی به اثبات رسانده‌اند. آن‌ها از طریق توافق‌نامه وضعیت موجود سال

۱۹۴۷، پایگاه قدرت قابل توجهی را در برابر اسرائیل (قبل از اعلامیه تأسیس) بنا نهادند. این توافق نامه به خریدی ها کمک کرد تا در قالب گروه های سیاسی و اجتماعی تغییر شکل دهند و کنترل سیستم های سیاسی و حقوقی اسرائیل را به ضرر اکثریت اعضای جامعه در دست گیرند. خریدی ها ضمن تضمین استقلال آموزشی خود، به لطف حمایت های دولت صهیونیستی از یشیواها و خانواده های شان موفق شدند تا یک شبکه ایمن مالی را نیز برای خود تضمین کنند. برقراری این شرایط این امکان را به خریدی ها داد تا جوانان خود را نیز با همان ایدئولوژی ضد مدرنیته و با همان روش هایی که سکولارهای صهیونیست را خشمگین می کند و دولت را در مبارزه با نفوذ خریدی ها ناتوان می سازد تربیت کنند. علاوه بر این خریدی ها همچنان بر مسائل مرتبط با احوال شخصیه در جامعه کنترل و سلطه دارند. آن ها همچنین تحت چتر حمایتی توافق نامه وضعیت موجود سال ۱۹۴۷ و مصوبات دولت های بعدی از سهمیه های معافیت از خدمت سربازی برخوردارند و لذا وظیفه خود به عنوان شهروندان جامعه اسرائیل را به درستی به انجام نمی رسانند (Center for Israel Education, 2025). این مسائل نه تنها کلیدی ترین و اصلی ترین نقطه قدرت خریدی ها بلکه مهم ترین علت ناامیدی جامعه سکولار اسرائیل است. از طرفی تعیین محدودیت هایی نظیر ممنوعیت فعالیت در روز شنبه، تاکید بر لزوم تفکیک جنسیتی در مکان های عمومی، درگیری با جامعه دگرباشان جنسی، عدم حضور موثر و فعال در بازار کار، عدم آموزش دروس پایه و اصلی در مدارس و... از جمله دیگر مواردی است که سطح تنش جامعه مذهبی و سکولار را به اوج خود رسانده است. خروجی این نبرد شکل گیری بحران هویت در جامعه است. پرسیدن این سوال که اسرائیل چیست، مردم آن را با سؤال دیگر در مورد ماهیت و هویت شان مواجه می کند. آن ها در این خصوص به فکر فرو می روند که در وهله اول یهودی هستند و بعد اسرائیلی یا اول اسرائیلی هستند و سپس یهودی؟ این یک موضوع حساس برای بسیاری از مردم سرزمین های اشغالی است که یهودیت از زمان تشکیل دولت یهود هنوز موفق به پاسخ به آن نشده است. هرچند مسئله بدیهی این است که خریدی ها در حال رشد هستند و همچنان برقرار و استوار باقی مانده اند (Yates, 2012: 2-6).

۳-۲-۲. شکاف راست-چپ

یکی دیگر از شکاف های فعال در جامعه اسرائیل که دوقطبی موجود بین بخش های مختلف اسرائیل را تعمیق می کند، شکاف دو جریان راست و چپ است. ریشه شکل گیری این دسته بندی ها به روزهای اولیه اسرائیل بازمی گردد. جریان سیاسی چپ در اسرائیل موتور

محرك تاسیس اسرائیل و تبدیل آن به دولت بود. به دنبال تشکیل کیوتص‌های به سبک سوسیالیستی، سازمان اولیه اسرائیل به شدت جامعه‌محور و سوسیالیستی پیش می‌رفت. در اولین انتخابات کنست در اسرائیل، پارلمان رژیم توسط سه حزب چپ‌گرای کار، میپای و میپام قبضه شده بود که بعدها در قالب یک حزب تحت عنوان اتحاد در دهه ۱۹۶۰ قدرت را در دست گرفتند. در اصل ۵ نخست‌وزیر ابتدایی اسرائیل از سال ۱۹۴۸ تا ۱۹۷۷ تحت هدایت این ایدئولوژی سیاسی اداره شد. در این سال در انتخاباتی که در اسرائیل به انقلاب مشهور است حزب لیکود توانست با رهبری مناخم بگین اکثریت کنست را برای اولین بار به دست بیاورد و به تاریخ حکمرانی نگرش سیاسی چپ در اسرائیل پایان دهد. حضور احزاب راست در اسرائیل با ترور اسحاق رابین توسط گروه‌های راست رادیکال تثبیت شد و تا به امروز ادامه دارد. نگاه دینی احزاب راست به سیاست در اسرائیل، قدرت گرفتن احزاب مذهبی در این دوران، اتخاذ سیاست‌های غیردموکراتیک در عرصه داخلی و عمل بر خلاف اصول و چارچوب کشورهای غربی از جمله مواردی است که دو جریان چپ و راست را در مقابل یکدیگر قرار داده است (Haam, 2023). این برخوردها در جریان تظاهرات بالفور که با هدف اعتراض به نتانیاهو بر سر پرونده‌های فساد وی برگزار می‌شد، اعتراضات هیما توسط جریان راست بر ضد دولت لاپید و بنت در سال ۲۰۲۱ و اعتراضات سال ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ که به دنبال اصلاحات قضایی در اسرائیل انجام گرفت همگی این شکاف را تعمیق کرده و بسیاری از تفکرات چپ و میانه در اسرائیل را به فکر مهاجرت از اسرائیل انداخته است. یکی دیگر از عمده علل این شکاف در سال‌های اخیر قدرت گرفتن گروه‌های ایدئولوژیک مذهبی در عرصه سیاسی اسرائیل بوده است که تحت چتر حمایتی نتانیاهو انجام شده است. چپ‌گرایان بر این باورند که قدرت گرفتن گروه‌های ملی-مذهبی از یک سو و جبهه به ظاهر دموکراتیک اسرائیل را در عرصه بین‌المللی خدشه‌دار کرده و از سوی دیگر مدیریت ضعیف آن‌ها در پست‌های واگذار شده مشکلات اقتصادی، امنیتی و سیاسی را دوچندان کرده است (Baum, 2025). از طرفی اعطای امتیازهای اجتماعی به جامعه خریدی نظیر معافیت از خدمت و یارانه‌های معیشتی و تحصیلی این تقابل را بیش از پیش جدی ساخته است. به جز فضای حزبی اسرائیل که متأثر از تقابل دو گروه رقیب چپ و راست است، این تقابل در سطح گروه‌های مدنی نیز از کنترل خارج شده و برخوردهای خشنی را بین این دو ایجاد کرده است.

۳-۲-۳. شکاف عربی-یهودی

در طول دو دهه اولیه تأسیس اسرائیل، جوامع عربی ۱۹۴۸ هنوز از شکست خود در جنگ ۱۹۴۸ آشفته و مبهوت بودند و لذا تشکی میان آن‌ها و جوامع یهودی اسرائیل برقرار نبود. آن‌ها به علت نبود همبستگی و حمایت از سوی رهبران سنتی عربی که حضور فعالی در جنگ ۱۹۴۸ داشتند، تحت حکومت نظامی قرار گرفتند. این سیاست تا دسامبر ۱۹۶۶ ادامه داشت تا از تبدیل شدن آن‌ها به ستون پنجم نیروهای مقاومت و همکاری احتمالی آن‌ها با دولت‌های عربی منطقه جلوگیری شود. جنگ شش روزه ۱۹۶۷ از طریق تجدید روابط اعراب ۱۹۴۸ با جمعیت‌های کرانه باختری، نوار غزه و جهان گسترده عرب به این وضعیت پایان داد. ارتباطات قطع شده خانوادگی و اجتماعی و فرهنگی و سیاسی پدید آمد (Karsh, 2022: 1-3). به دنبال شهادت شش فلسطینی‌ها و زخمی شدن ده‌ها نفر دیگر در تصمیم اسرائیل برای اشغال ۵ هزار هکتار از اراضی جلیل که «روز سرزمین»^۱ نام گرفت، تلاش گروه‌های مقاومت برای حفظ هویت فلسطینی اعراب ۱۹۴۸ با سرعت بیشتری ادامه پیدا کرد. در فوریه ۱۹۷۸ تعداد زیادی از روشنفکران فلسطینی بیانیه‌ای عمومی را به امضا رساندند که در آن بر تشکیل دولت فلسطین تأکید شده بود. یک سال بعد، دانشجویان عرب ۱۹۴۸، سازمان آزادی بخش فلسطین را به عنوان تنها نماینده قانونی مردم فلسطین و از جمله اعراب ۱۹۴۸ تأیید کرده و با این کار شهروندی خود در اسرائیل را انکار نمودند و از اقدامات این سازمان و تلاش‌های آن برای از بین بردن اسرائیل حمایت کردند. (Institute for Palestine Studies, 2024).

از آن زمان به بعد سازمان آزادی بخش فلسطین شروع به حمایت مالی از گروه‌های عربی و نهادهای فعال در اسرائیل نمود و اعراب ۱۹۴۸ اقدام به فروش سلاح به گروه‌های مقاومت مردمی فلسطینی کردند. این فرآیند در سال‌های انتفاضه (۱۹۹۳-۱۹۸۷) تشدید شد (Karsh, 2016). یاسر عرفات از جولای ۱۹۹۴ سعی داشت تا روابط بین اعراب ۱۹۴۸ و فلسطینی‌های غزه و کرانه را مستحکم‌تر کند؛ وی در یکی از سخنرانی‌های خود از اسرائیل انتقاد و جملات بسیاری را از کتاب «پروتکل بزرگان صهیون»^۲ نقل قول نمود و در پایان متعهد شد که اعراب

1. Land Day

روز سرزمین هر ساله در روز ۳۰ مارس با برپایی تظاهرات و اعتصاب سراسری گرامی داشته می‌شود. این تظاهرات «تظاهرات بازگشت» نیز نامیده شده‌است.

2. The Protocols of the Elders of Zion

۱۹۴۸ را از زیر یوغ این رژیم آزاد خواهد کرد. عرفات در این سخنرانی اعلام کرد: «من کلامی از خداوند را برای همه برادرانم (از نقب تا جلیله) نقل کنم: «ما نسبت به کسانی که در زمین مورد تحقیر و اهانت قرار گرفته‌اند مهربان خواهیم بود و آن‌ها را وارثان حقیقی این جهان قرار خواهیم داد.» (Karsh, 2004).

با ترور ۲۹ مسلمان در الخلیل توسط یک متعصب یهودی در فوریه ۱۹۹۴، ناآرامی بزرگی در نقاط مختلفی از اسرائیل شکل گرفت. مشابه این ناآرامی در آوریل ۱۹۹۶ یعنی زمانی که ده‌ها فلسطینی در جنوب لبنان کشته شدند نیز به راه افتاد (Peace Now, 2022). این روندها در نهایت منجر به شکل‌گیری «انتفاضه الاقصی»^۳ شد. «کمیته عالی پیگیری شهرداران عرب ۱۹۴۸»^۴ روز بعد، در بیانیه‌ای رسمی اعلام کرد که مرگ ۷ شهروند فلسطینی یک اقدام فک‌شده و یک کشتار فجیع بوده و یک روز عزای عمومی اعلام کردند و در سراسر اسرائیل تظاهرات و اعتصابات را به راه انداختند. در پاسخ به این فراخوان، اعراب ۱۹۴۸ در تاریخ ۱ اکتبر موجی از اعتراضات را برضد اسرائیل به راه انداختند که به مدت ۱۰ روز به طول انجامید و در نهایت با کشته شدن سیزده نفر از آن‌ها متوقف شد (ICG Middle East Report, 2004). مراسم بزرگداشت سیزده فلسطینی شهید شده به بستری برای اقدامات فلسطینی‌ها تبدیل شد. برای مثال در ۲۹ مارس ۲۰۰۲، دو روز بعد از عملیات حماس در یکی از هتل‌های ساحلی، ارتش اسرائیل یک عملیات بزرگ با نام «سپر دفاعی»^۵ را بر ضد زیرساخت‌های مقاومت در کرانه باختری به راه انداخت. این عملیات موجی از تظاهرات اعتراضی را در محله‌های عربی سراسر اسرائیل به راه انداخت و جنبش اسلام‌گرای اسرائیل شروع به فعالیت‌های گسترده‌ای در حمایت از فلسطینی‌های کرانه باختری کردند. در زمان عملیات «سُرب داغ»^۶ نیز اقدامات مشابهی بروز پیدا کرد. نکته قابل توجه دیگر آشکارتر شدن روند انکار وجودی هویت اسرائیل و به رسمیت شناختن فلسطین از سوی سیاستمداران عرب ۱۹۴۸ است (The Washington Institute, 2002). به عنوان مثال، زمانی که احمد الطیسی برای همفکری و ارائه پیشنهاد به رئوون ریولین رئیس‌جمهور سابق اسرائیل جهت انتخاب نخست‌وزیر آتی به اقامتگاه وی رفته بود (سپتامبر ۲۰۱۹)، اعلام کرد: «ما صاحبان اصلی این سرزمین هستیم. ما به این جا مهاجرت نکرده‌ایم بلکه در این جا متولد

3. al-Aqsa Intifada

4. supreme follow-up committee of the heads of Arab municipalities in Israel

5. Defensive Shield

6. Operation Cast Lead

شده‌ایم. ما جمعیت بومی این سرزمین هستیم» (JNS, 2020). ۶ ماه بعد (بعد از برگزاری دوره بعدی انتخابات) که فهرست مشترک موفق شده بود ۱۵ کرسی در انتخابات کسب کند، وی در مصاحبه رادیویی اعلام کرده بود: «اصطلاح سرزمین اسرائیل یک اصطلاح استعمارگراییانه است. من با انزجار اصطلاح یهودا و سامریه را رد می‌کنم؛ نام این سرزمین، کرانه‌باختری در سرزمین‌های اشغالی فلسطین است» (Israel, 2020). عوده نیز همانند او در سال‌های اخیر بسیار صریح‌تر شده است؛ وی در گفتگو با ریولین گفته بود: «ما فقط خواستار برابری مدنی کامل نیستیم بلکه یک گروه ملی هستیم که لایق برابری کامل ملی است.» (JNS, 2020).

آغاز جنگ ۱۰ می ۲۰۲۱ (چهارمین جنگ اسرائیل و حماس در یک دهه گذشته)، موجی از اعتراضات را توسط اعراب ۱۹۴۸ ایجاد کرد که برای حمایت از حماس به پا خواسته بودند (Barnea, 2024: 19-22)؛ سابقه بعدی درگیری عربی-یهودی در اسرائیل به اواسط ژانویه ۲۰۲۲ بازمی‌گردد؛ یعنی زمانی که «صندوق ملی یهود»^۷ درخت‌هایی را در زمین‌های دولتی شمال نقب کاشت؛ به دنبال این اقدام که با هدف غصب زمین‌های اعراب بادیه‌نشین نقب انجام می‌شد، هزاران بادیه‌نشین با پلیس درگیر شدند؛ به دنبال این درگیری‌ها منصور عباس رئیس حزب رعم نیز اعلام کرد تا زمانی که برنامه درختکاری فوراً متوقف نشود، به طرح‌های پیشنهادی ائتلاف در کنست رای نخواهد داد. نمایندگان عرب ۱۹۴۸ این رویدادها را دفاع قهرمانانه از نقب نامیدند (Egorov, 2022). هرچند اسرائیل در طول سال‌های گذشته تلاش کرده تا با ایجاد گروه‌های مدنی عربی-یهودی و ترویج گفتمان صلح و تقویت هویت اسرائیلی و جامعه‌پذیرتر کردن اعراب ۱۹۴۸ بر این شکاف فائق بیاید اما اعراب ۱۹۴۸ هیچگاه خود را بخشی از جامعه اسرائیل تصور نکرده‌اند و اعتراضات جمعی سال ۲۰۲۱ در حمایت از عملیات سیف‌القدس مهر تأییدی بر این ادعا است. اسرائیل در راستای همین نگرانی خود بودجه‌های قابل توجهی را برای ادغام بیشتر جوانان عرب در ساختار اجتماعی اسرائیل هزینه می‌کند. به طوری که در بحبوحه جنگ طوفان‌الاقصی مبلغ ۲۰۲ میلیون دلار برای تقویت زبان عبری در جامعه عربی ۱۹۴۸ هزینه شد (Jerusalem Post, 2024). اگرچه بر اساس آمارها اعراب مسیحی و دروزی تنش کمتری را با اسرائیل دارند اما یکی از زمینه‌های دیگر این درگیری وجود قانون پایه دولت-ملت یهودی است که در سال ۲۰۱۸ به تصویب رسید. این قانون وجود اقلیت‌های غیریهودی در اسرائیل را نادیده می‌گیرد و از همین رو اعتراض گسترده‌ای را برانگیخته است.

7. the Jewish National Fund

۳-۲-۴. شکاف راست-مهاجر آفریقایی تبار

از دیگر شکاف‌های قابل توجه در اسرائیل می‌توان به شکاف راست‌گرایان و جامعه آفریقایی تبار اشاره کرد. این گروه از جوامع آفریقایی عمدتاً در جنوب تل‌آویو ساکن هستند و سطح درگیری بین این دو گروه به قدری بالاست که فعالان مدنی همچون منی گولان و شفی پاز گروه‌های مدنی برای ساختارمندتر کردن مبارزات خود ایجاد کرده‌اند. شکد وزیر داخلی سابق اسرائیل بلافاصله بعد از تشکیل دولت بنت-لایپد در سال ۲۰۲۱ اعلام کرد که هیچ‌گونه انحرافی از سیاست دولت‌های پیشین در موضوع پناهجویان را نخواهد پذیرفت. او در مراسمی که با حضور «آریه درعی» وزیر داخلی اسبق برگزار می‌شد صریحاً اعلام کرد که تلاش خواهد کرد تا تمام پناهجویان را به کشورهای خودشان بازگرداند. این طرح نتیجه توافقی بود که شکد در سال ۲۰۱۹ با «شفی پاز» فعال ضد مهاجر که گروهی موسوم به «جبهه آزادی جنوب تل‌آویو» را رهبری و هدایت می‌کند امضا کرده بود. شکد در سال ۲۰۱۹ اعلام کرده بود که همانطور که در حال حاضر اعمال حاکمیت در دره اردن یک امر ضروری به حساب می‌آید، حفظ حاکمیت در جنوب تل‌آویو نیز امری ضروری است (Surkes, 2021). از طرفی منی گولان وزیر پیشرفت جایگاه زنان در اسرائیل و نماینده جنبه‌های حزب لیکود نیز در این زمینه فعال است؛ وی قبل از آن که فعالیت خود را در سال ۲۰۱۹ در کنست آغاز کند، یکی از فعالان مبارزه بر ضد مهاجران غیرقانونی در جنوب تل‌آویو بود. بدین منظور او سازمان غیرانتفاعی تحت عنوان «شهر عبری»^۸ را تأسیس کرد (Breuer, 2025). به جز مهاجران اریتره‌ای و سودانی که در مسیر تقابل با یهودیان راست‌گرا قرار دارند، شهروندان اتیوپایی و فلاشاه‌ها نیز در این جامعه نیز جز شهروندان درجه دو محسوب می‌شوند و همواره نسبت به حقوق خود معترض هستند.

۳-۲-۵. شکاف حریدی-یهودی اصلاح طلب

جریان حریدی به عنوان یک اقلیت پر قدرت و پرنفوذ در جامعه اسرائیل شناخته می‌شوند. این گروه علاوه بر برخورداری از امتیازهای ویژه اجتماعی نسبت به سایرین مانند سهمیه معافیت از خدمت سربازی، کمک هزینه تحصیلی و سیستم آموزش مستقل بر احوال شخصیه و تمام مناسبات فردی در جامعه سایه افکننده و تغییر مذهب، ثبت ازدواج، صدور مجوز کوشر برای محصولات غذایی و حدود مناسک عبادی در بیت المقدس توسط این گروه تعیین می‌شود. در

مقابل این گروه جریانی قرار دارند که علمای خود را همانند خریدی‌ها خاخام می‌نامند اما حساسیتی که خریدی‌ها بر روی رعایت موازین هلاخایی دارند را ندارند و تنها به انجام برخی از اعمال راحت در کنار زندگی مدرن باور دارند و مراقبه قابل توجهی در امور دینی ندارند (Rosner, 2012). اگرچه این دو گروه در مسائلی نظیر حضور زنان در دیوار ندبه سال‌هاست اختلاف نظر دارند اما اوج این تنش‌ها در سال ۲۰۲۱ یعنی زمانی که دولت رنگین‌کمانی بنت-لایید بر سر کار بود شاهد بودیم. در این برهه بود که متان کاهانا وزیر امور مذهبی وقت تلاش داشت تا انحصار خریدی‌ها در بسیاری از مسائل مانند تغییر مذهب و صدور مجوز کوشر را با استفاده از ظرفیت یهودیان اصلاح‌طلب از بین ببرد و آن‌ها را از برخی از منافع اجتماعی مانند برخی از یارانه‌های دریافتی محروم کند (Horovitz & Schneider, 2021). با توجه به فشار دولت‌های چپ و میانه برای محدود کردن هر چه بیشتر اقلیت خریدی در جامعه یهودی اسرائیل، قدرت‌یابی این گروه از یهودیان در آینده نزدیک و افزایش سطح تنش و تقابل آن‌ها با جریان خریدی دور از ذهن نیست.

۴. ترسیم سیستم حفاظتی اسرائیل برای کنترل کانال‌های ارتباطی (رسانه، نهادهای دولتی، امنیتی و گروه‌های رصد)

رسانه: یکی از ویژگی‌های سیستم رسانه‌ای در اسرائیل وجود نهادهای نظارتی متنوع و مختلف است که تحت چارچوب قوانین خاصی فعالیت می‌کند. «قانون ارتباطات عمومی» عمدتاً بر طرز کار شرکت‌های خدمات مخابراتی در اسرائیل و شرکت‌های پخش نظارت می‌کند. اجرای این قانون و نظارت صحیح بر اجرای آن برعهده وزارت ارتباطات در اسرائیل است. این وزارتخانه بر خدمات متنوع بی‌سیم به ویژه امواج رادیویی نظارت دارد. در کنار این وزارتخانه، «اداره دوم رادیو و تلویزیون» اسرائیل نیز فعالیت دارد که وظایف نظارت بر محتوای تلویزیونی و بررسی همراستایی آن با منافع عمومی مردم اسرائیل را برعهده دارد (Dorot, 2021: 9). در این بین نباید از «اداره سانسور ارتش» غافل شد. این واحد سانسور خبری، یک واحد غیرعرف در کشورهای جهان به ویژه در زمره کشورهای دموکراتیک جهان است که از دوران قیمومیت در اسرائیل باقی مانده و همچنان بر محتوای منتشر شده توسط رسانه‌های اسرائیلی به ویژه در موضوعات امنیتی و نظامی نظارت دارد. فلسفه وجودی این نهاد نظارتی قرار داشتن اسرائیل در وضعیت اضطراری امنیتی بوده است که این وضعیت از زمان تاسیس اسرائیل همچنان برقرار است و هنوز به پایان نرسیده است (Lurie & Altshuler, 2023). رسانه در اسرائیل علاوه بر کارکردهای متنوع خود نقش آموزش عمومی به جامعه برای آگاهی از ارزش‌های

یهودیت و مقابله فکری با هر عنصر ضد ارزش را نیز برعهده دارد.

شاباک: یکی از سه بال اطلاعاتی اسرائیل در کنار موساد و آمان است که وظیفه مقابله با تهدیدات امنیت ملی اسرائیل را برعهده دارد؛ این نهاد اطلاعاتی علاوه بر اقدامات میدانی متنوع در مقابله با هسته‌های مقاومت در کرانه باختری، نوار غزه و سرزمین‌های اشغالی، در زمینه مقابله با نفوذ خارجی و تاثیر آن بر افکار عمومی اسرائیل از طریق شبکه‌های اجتماعی نیز فعالیت دارد (Orpaz & Siman-Tov, 2024: 221).

اداره سایبری ملی: «اداره سایبری ملی» در شناسایی و دفاع از تهدیدات سایبری از جمله نفوذ خارجی از طریق حوزه دیجیتال مانند انتشار اخبار کذب و یا حملات دیجیتالی به شبکه‌های اجتماعی فعالیت دارد (Israel National Cyber Directorate, 2020).

وزارت امور استراتژیک: اگرچه وظیفه اصلی «وزارت امور استراتژیک»^۹ پیگیری منافع استراتژیک اسرائیل مانند روابط با آمریکا، مقابله با تهدید ایران و پیشبرد مأموریت عادی‌سازی در بیرون از مرزهای آن است اما یکی دیگر از وظایف آن مقابله با کمپین‌های مشروعیت‌زدایی از اسرائیل به ویژه در شبکه‌های اجتماعی است. این وزارتخانه همکاری نزدیکی با سایر وزارتخانه‌های مرتبط در این زمینه دارد (Halperin, 2020).

وزارت خارجه: اگرچه وظیفه اصلی این وزارتخانه تقویت روابط خارجی اسرائیل است اما یکی دیگر از وظایف ثانویه اما مهم آن مقابله با نفوذ خارجی در شبکه‌های اجتماعی بر ضد منافع اسرائیل است. وظیفه‌ای که با انحلال وزارت هسبارا دو چندان شد. بودجه این وزارتخانه در حوزه مقابله با نفوذ خارجی در شبکه‌های اجتماعی و تقویت دیپلماسی عمومی اسرائیل در سال ۲۰۲۵، ۲۰ برابر شد. گیدئون سرور وزیر امور خارجه اسرائیل در زمان عملیات طوفان الاقصی نقش مهمی را در کنترل تاثیر اقدامات جهانی بر ضد اقدام اسرائیل در نوار غزه و توجیه این اقدامات برای افکار عمومی داخلی و بین‌المللی داشت. او در طول این نبرد یک مرکز فرماندهی هوش مصنوعی برای نظارت بر اخبار رسانه‌های بین‌المللی ایجاد کرده بود تا از سرعت عمل این وزارتخانه در پاسخ مناسب به آن‌ها اطمینان حاصل کند. سرور اقدامات وزارتخانه خود در زمان جنگ را یک مساله حیاتی و مهم برای دولت اسرائیل دانسته بود که همچون سلاحی در میدان نبرد عمل می‌کند (The Jerusalem Post, 2025).

۹. המשרד לעניינים אסטרטגיים.

وزارت ارتباطات: این وزارتخانه وظیفه تنظیم مقررات کلی رسانه و ارتباطات را در اسرائیل برعهده دارد. یکی از وظایف دیگر این وزارتخانه نظارت بر پلتفرم‌های دیجیتال در ارتباط با مساله نفوذ خارجی است (Ministry of Communications, 2020).

واحد اطلاعات ۸۲۰۰: این بخش از اداره اطلاعات ارتش اسرائیل (آمان) که در حوزه‌هایی نظیر سیگنت و اوسینت فعالیت دارد، به عنوان بخشی از وظایف گسترده خود، نظارت بر شبکه‌های اجتماعی جهت مقابله با محتوای فیک، تحریک‌آمیز و مغایر با مبانی امنیت ملی اسرائیل را در دستور کار دارد (Kadri-Ovadia, 2019).

فیک ریپورتر: هدف سازمان فیک ریپورتر که توسط فعالان، متخصصان و محققان شبکه اداره می‌شود، حفاظت از جامعه اسرائیل در برابر فعالیت‌های دشمنان اسرائیل در شبکه‌های اجتماعی است. این سازمان از طریق دریافت گزارش‌های مردمی در کنار ارتقا ابزارها و دانش متخصصان خود تلاش کرده تا محیطی امن را در شبکه‌های اجتماعی اسرائیل ایجاد کند و آگاهی شهروندان اسرائیل را در زمینه تهدیدات ارتباطی افزایش دهد (Allyn, 2023).

بودکیم: واژه بودکیم از ریشه عبری «بادک»^{۱۰} گرفته شده است که در لغت به معنی بررسی کردن است. این گروه به بررسی اخبار جعلی پرداخته و سعی دارد تا نسخه اصلاح شده و صحیح اخبار جعلی را به مردم ارائه دهد تا جامعه اسرائیل را از آسیب اخبار فیک حفظ کند.

گنبد دیجیتال: «گنبد دیجیتال»^{۱۱} یک ابتکار عمل در حوزه فنی است که با مشارکت جامعه فنی و متخصص، کهنه‌سربازان اطلاعاتی سابق و سازمان فیک ریپورتر و با هدف حفاظت از جامعه مدنی اسرائیل از طریق ایجاد بسترهای لازم برای دریافت گزارش‌های مشکوک مردمی در تمامی رسانه‌های اجتماعی ایجاد شده است. نام عبری این پروژه «گنبد آهنین دیجیتال» است (Siegal, 2022).

مبارزه آنلاین با یهودستیزی: «سازمان مبارزه آنلاین با یهودستیزی»^{۱۲} به بررسی محتوای منتشر شده در شبکه‌های اجتماعی پرداخته و آن دسته از محتواهایی که دارای رویکرد یهودستیزانه باشند شناسایی کرده و از طریق مشارکت با مالکان پلتفرم‌های اجتماعی، اقدام به حذف این قبیل محتواها

10. ۳۶۲

11. Digital Dome

12. Fighting Online Antisemitism

در شبکه‌های اجتماعی می‌کند (Eichner, 2023).

سایبرول: «سایبرول»^{۱۳} یک سازمان غیرانتفاعی است که به عنوان مرکزی برای رصد و ردیابی محتوای یهودستیزانه در بستر شبکه‌های اجتماعی مختلف در زبان‌های متنوع فعالیت دارد (Andreev & Portnoy, 2025: 1-5).

سیابرا: «سیابرا»^{۱۴} به شناسایی اکانت‌های فیک در شبکه‌های مجازی می‌پردازد. بنا به گفته «یوسف دَکَر»^{۱۵} مدیر اجرایی این شرکت، ۱۴۰ میلیون اکانت فیک در فیس‌بوک، ۳۸ میلیون در لینکدین و ۴۸ میلیون در توئیتر توسط این گروه شناسایی شده است. این شرکت از هوش مصنوعی برای شناسایی اکانت‌های فیک و تصاویر فیک آن‌ها استفاده می‌کند (Cyabra, 2025).

شرکت‌های بین‌المللی: علاوه بر سازمان‌های اسرائیلی، شرکت‌های فن‌آوری در سطح جهانی نیز اقداماتی را در زمینه شناسایی محتوای فیک در شبکه‌های اجتماعی دنبال می‌کنند که از آن جمله می‌توان به شرکت‌های متا و مایکروسافت اشاره کرد.

۳. مصادیق آسیب‌پذیری اسرائیل در عصر سایبری

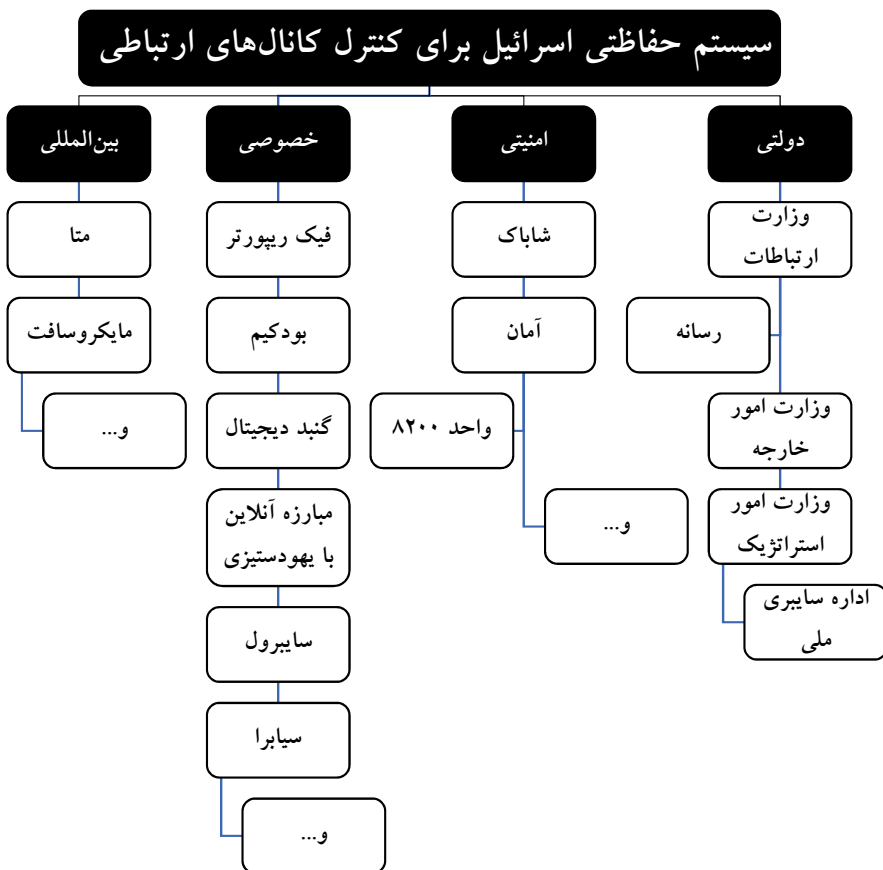
مایکروسافت در سال ۲۰۲۳ از مجموعه اقداماتی تحت عنوان عملیات‌های نفوذ سایبری پرده برداشت. این عملیات‌ها که در برخی منابع دیگر با نام‌های عملیات‌های نفوذ شناختی و یا عملیات‌های نفوذ خارجی شناخته می‌شود از سال ۲۰۱۸ به صورت ساختارمند اذهان شهروندان اسرائیلی در داخل و منافع آن در بسیاری از کشورهای خارجی را تحت تاثیر قرار داده است. هرچند این نوع عملیات‌ها با ورود فناوری‌های جدید به عرصه دیجیتال همچون دیپ فیک و هوش مصنوعی شکل جدیدتری به خود گرفته و دامنه نفوذ و تاثیرگذاری خود را ارتقا بخشیده است. امروزه این نوع از عملیات‌ها منافع مالی اسرائیل در بیرون از سرزمین‌های اشغالی را نیز هدف قرار داده و در هماهنگی با اقدامات میدانی و تظاهرات‌های خیابانی توانسته بر افکار عمومی جامعه مخاطب تاثیر مطلوب خود را وارد بیاورد. بیش از ۷۰ درصد از جامعه اسرائیل از شبکه‌های اجتماعی استفاده می‌کند که دامنه وسیعی از اهداف از دریافت اطلاعات، ارائه نظرات، دریافت توصیه‌هایی برای خرید و در تماس بودن با دوستان و آشنایان را در بر می‌گیرد. اما بسیاری از کاربرانی که به زبان عبری فعالیت دارند یهودی نیستند و اسرائیل اخیراً

13. CyberWell

14. 2Cyabra

15. יוסף דקר

با خیل عظیمی از اکانت‌های فیک که توسط کشورهای دیگر اداره می‌شود مواجه شده است. بر اساس گزارش مشابهی که متا منتشر کرده بود، عملیات‌های نفوذ به صورت تلاش‌هایی هماهنگ و ساختارمند برای دستکاری و یا تاثیر بر گفتمان عمومی در راستای نیل به اهداف استراتژیک تعریف شده است. در ذیل، مهم‌ترین محورهای اقدامی عملیات‌های اخیر که امنیت اسرائیل در عصر سایبرپلتیک را با خطر جدی مواجه ساخته مورد بررسی قرار می‌گیرد؛ مصادیق قید شده در این محورها تنها نمونه‌هایی چند از اقدامات صورت گرفته بر ضد اسرائیل در سال‌های اخیر هستند.



نمودار ۲. سیستم حفاظتی اسرائیل برای کنترل کانال‌های ارتباطی؛ منبع: (نگارندگان)

- تقویت باور مقاومت در میان گروه‌های فلسطینی

مطالعه موردی حملات «طوفان ۱۰۸۴» (اوایل ۲۰۲۰) نمونه‌ای روشن‌گر از همگرایی سایبری-شناختی در امنیت اسرائیل است. این عملیات، فراتر از نفوذ فنی، بستری برای جنگ ادراکی بود. استفاده از پوشش باج‌افزار و اسناد به گروه‌های ثالث (دارک بیت)، تاکتیکی برای ایجاد انکار منطقی و پنهان‌سازی منشأ ژئوپلیتیک بود. انتشار داده‌ها در دارک وب، یک عملیات افشاگری با هدف تضعیف اعتماد ملی محسوب می‌شد. ادغام پیام‌های ایدئولوژیک (مانند اتهام آپارتاید) مستقیماً در یادداشت‌های فنی، نشان‌دهنده موضع سیاسی عمیق مهاجمان است. این مصداق، تهدید را از جرم سایبری به اقدام سایبرپلیتیک ارتقا داد که هدف آن مهندسی ادراک عمومی و اعمال فشار اخلاقی بین‌المللی است (Lakshmanan, 2023).

- مقابله با عادی‌سازی اسرائیل و کشورهای عربی

گروهی تحت عنوان «کاتین سنداستورم»^{۱۶} کمپینی با استفاده از پرچم سایبری «گروه اطلس»^{۱۷} و برای مقابله با عادی‌سازی روابط بین اسرائیل و اعراب راه‌اندازی کرده بود. گروه اطلس در ۱۰ دسامبر ادعا کرد که سایت‌های ورزشی اسرائیل را با پیامی تحت این مضمون که اسرائیلی‌ها جایی در جام جهانی قطر و یا هر کشور مسلمان دیگری ندارند هک کرده است. این گروه همانند عملیات بحرین از ده‌ها اکانت فیک برای تقویت اخبار و تشدید عواطف و احساسات ضد اسرائیلی استفاده کرده بود (8: 2023, Microsoft Threat Intelligence).

- ایجاد دوقطبی در جامعه اسرائیل

- صفحه‌ای مجازی با نام مستعار «آدوک»^{۱۸} یا «انجمن مذهبی مجازی برای جامعه مذهبی»^{۱۹}، که از طریق پلتفرم‌های مختلف ارتباطی (فیسبوک، توییتر، تلگرام) فعال بود، نمونه‌ای از عملیات‌های نفوذ هدفمند در فضای سایبری اسرائیل است. این اکانت‌ها با انتشار محتوای دارای گرایش راست‌گرایانه مذهبی و متمرکز بر دغدغه‌های جامعه خریدی (نظیر معافیت نظامی، اخبار داخلی، و تقابل با پلیس/جامعه سکولار)، به دنبال تقویت دستورکار

16. Cotton Sandstorm

17. Atlas Group

18. אדוק

19. האיחוד הדתי הווירטואלי למען הקהילה הדתית

ایدئولوژیک جامعه بودند. ماهیت این محتوا عمدتاً مبتنی بر بازنشر محتوای تولیدی کاربران حریدی بود که به آن اعتبار داخلی می‌بخشید. این شبکه‌ها در تحریک احساسات، اشاعه گفتمان نژادپرستانه و سخنان نفرت‌انگیز در بستر اجتماعی اسرائیل نقش داشته‌اند (Orpaz & Siman-Tov, 2024: 45). این مصداق، نقش فضای سایبرپلیتیک در تضعیف انسجام اجتماعی اسرائیل را برجسته می‌سازد.

- عملیات «بارقه‌های شیر یهودا»^{۲۰} در پلتفرم‌های مختلفی نظیر واتساپ، تلگرام و فیس‌بوک؛ این گروه که خود را یک گروه راست افراطی اسرائیلی معرفی کرده بود به دنبال تحریک علیه اعراب ۱۹۴۸، نیروهای امنیتی و شخصیت‌های مختلف مردمی با هدف ایجاد هرج و مرج و تعمیق دوقطبی در جامعه اسرائیل بود (Yassour, & Sitronovich, 2024: 70).

- گروه «کاخ»^{۲۱} که خود را به عنوان یک گروه راست افراطی کاهانیستی در پلتفرم‌های تیک‌تاک، اینستاگرام، توئیتر، فیس‌بوک و واتساپ معرفی کرده بود، هدفش تلاش برای ایجاد تنش در جامعه اسرائیل و افزایش سطح اصطکاک و تنش بین یهودیان و اعراب بود. این شبکه محتوای تحریک‌آمیز علیه مسلمانان و مقامات امنیتی اسرائیل پخش می‌کرد. از جمله دیگر فعالیت‌های آن می‌توان به تلاش برای برقراری ارتباط با فعالان واقعی مستقر در اسرائیل و راه‌اندازی تظاهراتی در اورشلیم که باعث تنش‌های امنیتی شدید شد، اشاره کرد (Yassour, & Sitronovich, 2024: 70).

- شبکه «اسرائیل دوم»^{۲۲} بیش از دو سال بر موضوعات مختلف در افکار عمومی اسرائیل تمرکز داشت. حساب‌هایی که از یک سو مخالف فرآیند مذهبی‌سازی بودند و از جدایی دین از دولت و حقوق جامعه دگرباشان حمایت می‌کردند و حساب‌هایی که از سوی دیگر با جعل هویت خاخام‌های معروف، علیه سکولارها، زنان و جامعه دگرباشان جنسی فعالیت می‌کردند و به دنبال تحریک در جامعه مذهبی اسرائیل بودند. در جریان انتخابات ۲۰۲۲، همین شبکه با هدف تأثیرگذاری بر مخاطبان هدف حامیان اردوگاه چپ فعالیت می‌کرد و در تلاش برای معرفی بن‌گویر به عنوان «فردی خطرناک برای اسرائیل» بود؛ از طرفی کمپین «دزد انتخابات» را به رهبری حامیان جناح راست و حزب لیکود گسترش داد (Yassour, & Sitronovich, 2024: 70).

۲۰. מבזקי אריה יהודה 20.

۲۱. כך 21.

۲۲. ישראל השנייה 22.

- اعتمادزدایی از نهادهای ملی اسرائیل

- یکی از محورهای مورد توجه گروه‌های ضد اسرائیلی در سال‌های اخیر اعتمادزدایی از نهادهای اسرائیلی همچون ارتش، دولت و دیوان عالی بوده است. از جمله بارزترین تلاش‌های صورت گرفته در این زمینه می‌توان به حوادث دولت سی و هفتم نتانیا‌هو اشاره کرد. بعد از آغاز تلاش دولت نتانیا‌هو برای اصلاحات قضایی در اسرائیل، گفتمان خیانت دیوان عالی به منافع و آرمان‌های صهیونیسم از سوی جریان راست‌گرا و گفتمان تلاش دولت برای از بین بردن وجهه دموکراتیک دولت اسرائیل و خیانت دولت به آینده اسرائیل از جمله گفتمان‌های غالب بود. همچنین بعد از آغاز جنگ طوفان الاقصی و شکل‌گیری گفتمان تشکیل کمیته تحقیقات دولتی یا حکومتی در اسرائیل، یکی از انگاره‌هایی که برخی از اکانت‌ها در شبکه‌های اجتماعی سعی در تثبیت آن داشتند مساله خیانت ارتش و کم‌کاری نیروهای امنیتی همچون آمان و شاباک بود؛ گفتمان‌هایی که توانست جایگاه این نهادها را در نظر مردم اسرائیل تخریب کند. شبکه «اسرائیل دوم» از جمله گروه‌هایی بود که موفق شد پس از شروع عملیات طوفان الاقصی در ۷ اکتبر، تئوری توطئه «خیانت از درون» را بسط داده و علیه معترضان مخالف «کودتای قضایی»، تحریکاتی را ایجاد کند و نتانیا‌هو را نیز مقصر شکست ۷ اکتبر معرفی کند. نتیجه این اقدامات به قدری ملموس بود که شبکه نظارتی فیک ریپورتر در گزارشی به معرفی اکانت‌های توییتری اسرائیلی که تحت تأثیر این فضا قرار گرفته و در حال انتشار این انگاره در جامعه هستند پرداخت (Toledano, 2024).

- به کارگیری افراد بومی جهت اقدام علیه امنیت اسرائیل

درحالی که روزی وقتی اسمی از جاسوس در اسرائیل به میان می‌آمد ذهن‌ها به سمت «گونن سگو»^{۲۳}، «ناخوم منبار»^{۲۴} و یا «ابو القیعان»^{۲۵} می‌رفت و جاسوسی آن‌ها برای سرویس‌های خارجی در ذهن مرور می‌شد اما با شروع جنگ طوفان الاقصی ۳۰ جاسوس اسرائیلی بازداشت شدند که برای سرویس اطلاعاتی ایران مشغول به فعالیت بودند. این افراد همگی از طریق شبکه‌های اجتماعی جذب شده بودند و در راستای تضعیف امنیت ملی اسرائیل فعالیت می‌کردند (Shapiro, 2024).

۲۳. گونن شگب

۲۴. ناحوم منبار

۲۵. ابو آل-کیعان

- آسیب به منافع اقتصادی اسرائیل

- عملیات سازمان اقدام فلسطین در بریتانیا (۲۰۲۳) بر ضد البیت سیستمز، نمونه‌ای برجسته از هم‌افزایی غیرنظامی در عصر سایبرپلیتیک است. این سازمان، با به‌کارگیری اقدامات فیزیکی مانند تخریب اموال و تظاهرات مستقیم، فعالیت خود را با یک شبکه اکانتی هماهنگ در شبکه‌های اجتماعی (به ویژه توییتر) تلفیق کرد. این شبکه هماهنگ، که توسط «نکست دیم سیستمز»^{۲۶} تأیید شد، با استفاده از هشتگ «البیت را تعطیل کنید»^{۲۷}، به جهش ۷۰ درصدی در تعداد دنبال‌کنندگان در دو ماه رسید. هدف این سازمان، القای این گفتمان بود که اقدام مستقیم فیزیکی-سایبری مؤثرتر از مسیرهای حقوقی است. این الگوی عملیاتی، با اوج‌گیری در «روز جهانی اقدام» (دسامبر ۲۰۲۳)، منجر به جهانی شدن سریع دامنه اعتراضات در کشورهایی نظیر ژاپن، استرالیا، آمریکا و برزیل شد و تأثیرپذیری بستر سیاسی از تاکتیک‌های نفوذ شبکه‌ای را به اثبات رساند (Cfir & Elani, 2024: 133-137).

- اقدام هماهنگ گروه بی‌دی اس ژاپن، «شبکه‌هایی بر ضد تجارت سلاح ژاپن»^{۲۸} (یک سازمان غیردولتی ژاپنی مرتبط با حزب سبز که مستقیماً با صادرات نظامی در این کشور مخالفت می‌کند) و افرادی نظیر «کوجی سوگیهارا»^{۲۹} یکی از نمایندگان این سازمان با حدود ۱۴ هزار فالوور در ایکس، کانال خبری دیجیتالی «زندگی را انتخاب کن»^{۳۰} به عنوان یک کانال خبری مستقل، گروهی تحت عنوان «دانشجویان و جوانان برای فلسطین» و شبکه اکانت‌های هماهنگ ژاپنی در ایکس علیه تفاهم‌نامه همکاری تسلیحاتی (مارس ۲۰۲۳) میان البیت سیستمز اسرائیل با نیپون و بخش هوانوردی ایتوچو، یک الگوی پیشرفته کنشگری سایبرپلیتیک را به نمایش گذاشت. این کمپین، با بهره‌برداری استراتژیک از بحران غزه، تمرکز خود را به افزایش فشار اجتماعی و عمومی بر مدیریت شرکت‌های ژاپنی معطوف ساخت و در نهایت باعث شد تا این شرکت از توافق مذکور کناره‌گیری کرد؛ مطبوعات ژاپنی تظاهرات برگزار شده بر ضد مدیریت این شرکت و تحریم شرکت‌های تابعه ایتوچو در کشورهای مسلمان را علت اصلی این کناره‌گیری از توافق عنوان کردند (Cfir & Elani, 2025: 13-20). این مصداق، آسیب‌پذیری لجستیکی-اقتصادی اسرائیل را در برابر تلفیق نوظهور کنشگری سایبری و اهرم‌های بازار جهانی برجسته می‌سازد.

26. חברת נקסט-דים

27. #ShutElbitDown

28. Networks Against Japan Arms Trade (NAJAT)

29. Koji Sugihara

30. Choose Life

- دامن زدن به اختلاف حاکم بر گفتمان سیاست داخلی اسرائیل

با تشکیل دولت تغییر لاپید-بنت در سال ۲۰۲۱ و قرار گرفتن ائتلاف راست تحت رهبری نتانیا هو در اپوزیسیون، اعتراضات بسیار محدودی در برخی از نقاط اسرائیل شکل گرفت که شعار اصلی آن «به دولت اخوان المسلمین در اسرائیل پایان دهید» بود. طرفداران نتانیا هو در تلاش بودند تا با بزرگنمایی حضور منصور عباس رئیس حزب رعم در ائتلاف دولت تغییر، ائتلاف تشکیل شده را نابودکننده ارزش‌های یهودیت معرفی کنند. به دنبال شکل‌گیری این تظاهرات محدود و پراکنده، یک شبکه اکانتی هماهنگ موفق شدند با ضرب‌دهی به این اعتراضات بر دامنه جمعیتی آن بیفزایند و خیل عظیمی از طرفداران راست‌گرا را به میدان هابیمما در تل‌آویو بکشاند. در پی این اقدام موفقیت‌آمیز و موثر، نفتالی بنت نخست‌وزیر وقت اسرائیل دستور پیگیری این مساله را به شاباک سرویس امنیت داخلی اسرائیل محول کرد (Liel, 2021).

تشکیل دولت تغییر لاپید-بنت در سال ۲۰۲۱ و قرارگیری ائتلاف راست به رهبری نتانیا هو در جایگاه اپوزیسیون، زمینه ظهور یک عملیات نفوذ سایبر پلتیک خارجی در گفتمان سیاست داخلی اسرائیل را فراهم ساخت. این عملیات به دنبال ضرب‌دهی به اعتراضات راست‌گرایان طرفداران نتانیا هو بود که با شعار «به دولت اخوان المسلمین در اسرائیل پایان دهید» تجمع کرده بودند. استراتژی اصلی حامیان اپوزیسیون در این تجمعات، تخریب مشروعیت هنجاری دولت مستقر از طریق بهره‌برداری از حضور منصور عباس (رئیس حزب رعم) و توصیف ائتلاف حاکم به عنوان تهدیدی علیه ارزش‌های یهودیت بود. در این راستا، یک شبکه اکانتی هماهنگ با هدف تقویت مصنوعی و بزرگنمایی اعتراضات محدود خیابانی شکل گرفت. این اقدام موفقیت‌آمیز در فضای مجازی، به طور مستقیم به بسیج گسترده حامیان راست‌گرا و کشاندن آن‌ها به میداين اصلی نظیر میدان هابیمما در تل‌آویو منجر شد. تصدیق اثربخشی این عملیات توسط نهادهای دولتی، با دستور نفتالی بنت (نخست‌وزیر وقت) مبنی بر مداخله شاباک (سرویس امنیت داخلی) جهت بررسی این شبکه‌های هماهنگ، رسمیت یافت. این مصداق، آسیب‌پذیری سیستم سیاسی اسرائیل را در برابر دستکاری از طریق ابزارهای دیجیتال برجسته می‌سازد.

۴. نتیجه‌گیری

با ورود به عصر سایبر پلتیک و تحول در چارچوب معنایی قدرت، امروزه بدون نیاز به قدرت سخت‌افزاری بلکه با اقدام از طریق شیوه‌های نرم‌افزاری نیز می‌توان بر رفتار سایرین اثرگذار

بوده و آن‌ها را مجبور به پذیرش اراده خود نمود. اگرچه قطعاً نمی‌توان حوزه‌هایی نظیر قدرت نظامی را از دایره محاسبات کنار گذاشت اما امروزه قدرت‌های چالش‌زای دیگری نیز پا به عرصه گذاشته‌اند که نباید از محاسبه مغفول بمانند. در این فضا بازیگران که روزی از طریق افزایش قدرت نظامی خود سعی در خرید امنیت و موازنه قوا داشتند تا به هدف نهایی بقا در فضای آنارشیک سیستم بین‌الملل دست پیدا کنند با چالش‌گرهای جدیدی تحت عنوان قدرت در حوزه سایبری مواجه می‌شوند که قادر است ارزش‌های یک دولت را به ضد ارزش تبدیل کند. در چنین فضایی بازیگری مانند اسرائیل که سیاست بنیادین آن از ابتدای تاسیس پیشینه‌سازی قدرت بوده و در حال حاضر نیز این سیاست را با قدرت دنبال می‌کند با تهدیدات دوچندانی در عصر سایبرپلتیک مواجه هستند. از طرفی وجود شکاف‌های اجتماعی و گسل‌های فراوان آسیب‌پذیری این بازیگر در حوزه امنیت داخلی به شدت کاهش می‌یابد و همین عرصه جدید قادر است تا جامعه شکننده اسرائیل را به فروپاشی از درون بکشاند. در این مقاله امکان آسیب‌پذیری امنیت داخلی اسرائیل در این عصر نوین از طریق تعدادی از مصادیق مورد بررسی قرار گرفت و بر اساس نتایج حاصله مشخص شد که اسرائیل از طرفی به علت ضعف ژئوپلیتیکی و از سوی دیگر به علت آسیب‌پذیری در بعد دموگرافیک و داشتن گسل‌های متعدد اجتماعی، در معرض تهدیدات جدید در عصر سایبرپلتیک به ویژه عملیات‌های نفوذ شناختی با چالش‌های بنیادینی مواجه خواهد شد که در نهایت می‌تواند با بدکارکردی نهادهای اجتماعی و سیاسی داخلی مواجه شده و به مرحله فروپاشی از درون برسد. از طرفی نظارت گسترده شبکه نهادی پیچیده اسرائیل بر این مساله خود گویای عمق این تهدید برای امنیت داخلی اسرائیل است که قادر است علاوه بر امنیت ملی، منافع سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و نظامی آن را در سرار جهان هدف قرار دهد. تجربه اقدامات صورت گرفته بر ضد اسرائیل از طریق عملیات‌های نفوذ شناختی چه بر ضد جامعه اسرائیل و چه بر ضد منافع اسرائیل در سایر کشورهای جهان نشان می‌دهد که این عملیات‌ها تا حد قابل ملاحظه‌ای موفقیت‌آمیز بوده و توانسته بخشی قابل ملاحظه‌ای از تمرکز نیروهای امنیتی و نظامی اسرائیل را به سمت خود جلب کند.

تعارض منافع

هیچ‌گونه تعارض منافع توسط نویسندگان بیان نشده است.

References

- Allyn, Bobby (26, October 2023). Is it true or not? Israeli group Fake Reporter fact checks while seeking shelter. Retrieved from npr Website: <https://www.npr.org/2023/10/26/1208179128/is-it-true-or-not-israeli-group-fakereporter-fact-checks-while-seeking-shelter>
- Amidor, Yaakov. (2021). "The National Security Doctrine of the State of Israel." Retrieved from Israel Defense Forces Website: <https://www.idf.il/media/r3gebykq>
- Andreev, Vered, and Portnoy, Lara (February 16, 2025). Antisemitism on Social Media in Arabic and English Following October 7, 2023: Discourse Analysis and Prevention Strategies. Retrieved from INSS Website: <https://www.inss.org.il/he/wp-content/uploads/sites/2/2025/02/%D7%A4%D7%A8%D7%A1%D7%95%D7%9D-%D7%9E%D7%99%D7%95%D7%97%D7%93-16022025.pdf>
- Barnea, Avner (July 2024). Missed Signals that Led to a Strategic Surprise: Israeli Arab Riots in 2021. Retrieved from INSS Website: https://www.inss.org.il/strategic_assessment/israeli-arab-riots/
- Baum, Ido (March 18, 2025). Netanyahu Is Dismantling Democracy: State Institutions That Have Been Captured—and Those Fighting to Survive. Retrieved from The Marker Website: <https://www.themarker.com/law/2025-03-18/ty-article-magazine/00000195-a387-db85-a9b5-b79fa9e00000>
- Borhani, Seyed Hadi & Hosseini, Seyed Hamed (2021). Israel's national security strategy in the face of environmental threats, The Fundamental and Applied Studies of the Islamic World, 3(7), 40-64. [In Persian]
- Breuer, Eliav (06, January 2025). Minister May Golan used state funds to finance fictitious jobs for friends, TV report finds. Retrieved from The Jerusalem Post Website: <https://www.jpost.com/israel-news/article-836295>
- Britannica (19, October 2025). ultra-Orthodox Judaism, available at <https://>

www.britannica.com/topic/ultra-Orthodox-Judaism#ref350606

Center for Israel Education (2025). Ben-Gurion and the Status-Quo Agreement: Jewish Laws to Be Protected in New State, 1947, available at <https://is-raeled.org/david-ben-gurion-and-the-status-quo-agreement-jewish-laws-to-be-protected-in-the-coming-state/>

Central Bureau of Statistics (2024). Israel in Figures on the Eve of Rosh Hashanah 5785. Retrieved from Central Bureau of Statistics Website: https://www.cbs.gov.il/he/mediarelease/DocLib/2024/308/11_24_308b.pdf

Central Bureau of Statistics. (2019). Israel population: media release in honor of Israels Independence Day, Retrieved from Central Bureau of Statistics Website: <https://www.cbs.gov.il/engindex.htm>

Cfir, Dolev & Elani, Yochai (18, February 2025). Influence Operations Against Israeli Economic and Security Interests Abroad, Retrieved from INSS Website: <https://www.inss.org.il/publication/influence-assets/>

Cfir, Dolev, & Elani, Yohai. (2024). "Influence Operations Against Israel's Security and Economic Interests Worldwide." Retrieved from INSS Website: <https://www.inss.org.il/he/wp-content/uploads/sites/2/2024/01/131-147.pdf>

Choucri, Nazli (2012). Cyberpolitics in International Relations. Cambridge: Massachusetts Institute of Technology.

Cyabra (15, March 2025). Cyabra is leading the fight against disinformation. Retrieved from Cyabra Website: <https://cyabra.com/>

Dorot, Roni (July 2021). MEDIA INFLUENCE MATRIX: ISRAEL. Budapest: CEU Democracy Institute's Center for Media, Data and Society (CMDs).

Egorov, Ilya (01, December 2022). JNF-KKL continues planting trees under heavy security, Shin Bet investigates Negev Bedouin violence. Retrieved from Israel Hayom Website: <https://www.israelhayom.com/2022/01/12/hamas-spurs-negev-arabs-to-keep-rioting-against-zionist-occupation/>

- Eichner, Itamar (17, April 2023). Antisemitic, Holocaust-denying content up 180% in 2022, online hate monitor says. Retrieved from Yedioth Ahronoth Website: <https://www.ynetnews.com/article/sk11o2log3>
- Freeman, Tzvi & Posner, Menachem (2024). 17 Facts Everyone Should Know About Hasidic Jews, available at https://www.chabad.org/library/article_cdo/aid/4079238/jewish/17-Facts-Everyone-Should-Know-About-Hasidic-Jews.htm
- Ghasemi, Farhad (2019). Principles of International Relations. Tehran: Mizan.
- Golmohammadi, Vali & Jamshidi, Tahereh (2022). Cyber Deterrence and Israel's Security-Defense Doctrine Transformation, Journal of Research Political Geography, 7(4), 1-23. <https://doi.org/10.22067/pg.2022.71588.1068> [In Persian]
- Haam (05, March 2023). The Rise and Fall of the Israeli Left. Retrieved from Haam Website: <https://haam.org/the-rise-and-fall-of-the-israeli-left/>
- Halperin, Yaniv (October 27, 2020). The government is developing an index of the delegitimization of Israel on social media. <https://www.pc.co.il/news/324619/>
- Heller, Jeffrey. (27, March 2018). Jews, Arabs nearing population parity in Holy Land: Israeli officials, Retrieved from Reuters Website: <https://www.reuters.com/article/world/jews-arabs-nearing-population-parity-in-holy-land-israeli-officials-idUSKBN1H222Q/>
- Horovitz, David & Schneider, Tal (09, November 2021). The Orthodox revolutionary: How Matan Kahana aims to revive Israel's Jewish identity. Retrieved from The Times of Israel Website: <https://www.timesofisrael.com/the-orthodox-revolutionary-how-matan-kahana-aims-to-revive-israels-jewish-identity/>
- ICG Middle East Report (04, March 2004). IDENTITY CRISIS: ISRAEL AND ITS ARAB CITIZENS. Brussels: International Crisis Group.

- The Washington Institute (18, June 2002). Operation Defensive Shield: Lessons and Aftermath. Retrieved from The Washington Institute Website: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/operation-defensive-shield-lessons-and-aftermath>
- Institute for Palestine Studies (30, March 2023). Land Day, 1976: A Turning Point in the Defense of Palestinian Lands in Israel. Retrieved from Institute for Palestine Studies Website: <https://www.palestine-studies.org/en/node/1651113>
- Israel National Cyber Directorate. (2020). Cybersecurity for Organizations. Retrieved from Israel National Cyber Directorate Website: https://www.gov.il/he/departments/topics/organization_cyber_protection/govil-landing-page
- Israel, David (09, March 2020). Ahmad Tibi: 'Eretz Yisrael' a Colonialist Term, 'Judea and Samaria' Disgusting. Retrieved from Jewish Press Website: <https://www.jewishpress.com/news/israel/ahmad-tibi-eretz-yisrael-a-colonialist-term-judea-and-samaria-disgusting/2020/03/09/>
- JNS (16, March 2020). The struggle for Israel's Jewish soul. Retrieved from The Washington Institute Website: <https://www.jns.org/the-struggle-for-israels-jewish-soul/>
- Kadri-Ovadia, Shira. (January 14, 2019). "The Education Ministry Promises Cyber Students Priority in Unit 8200. The IDF Has Not Heard of It." Retrieved from Haaretz Website: <https://www.haaretz.co.il/news/education/2019-01-14/ty-article/.premium/0000017f-e788-dc7e-adff-f7adf6940000>
- Karsh, Efraim (2016). The Oslo Disaster. Retrieved from JStore Website: <http://www.jstor.com/stable/resrep04764.11>
- Karsh, Efraim (Spring 2004). Arafat's Grand Strategy. Retrieved from Middle East Forum Website: <https://www.meforum.org/middle-east-quarterly/arafats-grand-strategy>

- Karsh, Efraim (Spring 2022). Why Israel's Arabs Are Its Biggest Threat. Retrieved from Middle East Forum Website: <https://www.meforum.org/middle-east-quarterly/why-israel-arabs-are-its-biggest-threat>
- Khajvand, ali (2016). Security challenges facing Israel: old vulnerabilities and new threats, Studies on Israel-US, 17(2), 133-162. [In Persian]
- Lakshmanan, Ravie (08, April 2023). Iran-Based Hackers Caught Carrying Out Destructive Attacks Under Ransomware Guise. Retrieved from The Hacker News Website: <https://thehackernews.com/2023/04/iran-based-hackers-caught-carrying-out.html>
- Liel, Dafna. (December 29, 2021). "Investigation: How an Iranian Network Disseminates Content in Israel—with the Aim of Fueling Political Disputes." Retrieved from News 12 Website: https://www.mako.co.il/news-digital/2021_q4/Article-5496b9571470e71026.htm
- Lurie, Guy & Altshuler, Tehilla Shwartz (04, December 2023). Enough with the Censorship? Retrieved from The Israel Democracy Institute Website: <https://en.idi.org.il/articles/51752>
- Mann, Michael (1986). The sources of social power: A history of power from the beginning to AD 1760. New York: Cambridge University Press.
- Masood Khan, Khalid (16, october 2015). The Strategic Depth Concept, Available at <https://www.nation.com.pk/16-Oct-2015/the-strategic-depth-concept>
- Microsoft Threat Intelligence (02, May 2023). Iran turning to cyber-enabled influence operations for greater effect. Retrieved from The Microsoft Website: <https://cdn-dynmedia-1.microsoft.com/is/content/microsoftcorp/microsoft/final/en-us/microsoft-brand/documents/Iran-turning-to-cyber-enabled-influence-operations-for-greater-effect-05022023.pdf>
- Ministry of Communications. (2020). Ministry of Communications. https://www.gov.il/he/departments/ministry_of_communications/govil-landing-page

- Moghavemi, Amirreza & firuzkuhi, mehdi (2024). The effectiveness of the national security of the Zionist regime from its geopolitical challenges, Security Horizons, 33(127), 153-185. [In Persian]
- Moghavemi, Amirreza & ghaderi kangavary, Rouhollah (2022). Change and continuity in the principles of national security of the Zionist regime, Quarterly journal of environmental studies strategic of IRAN, 6(2), 9-38. 20.1001.1.28 212673.1401.6.19.1.9 [In Persian]
- Morgenthau, Hans (2010). Politics Among Nations. Tehran: Ministry of Foreign Affairs Publications. [In Persian]
- Orpaz, Inbal, and Siman-Tov, Dudi (2024). Foreign Interference and Iranian Influence on Social Media in Israel. Retrieved from INSS Website: <https://www.inss.org.il/he/publication/influence-and-interference-2025/>
- Peace Now (02, March 2022). 28 Years after the horrific Goldstein Massacre, we came to Hebron. Retrieved from Middle East Forum Website: <https://peacenow.org.il/en/28-years-after-the-horrific-goldstein-massacre-we-came-to-hebron>
- Rosner, Shmuel (26, February 2012). Israel's Haredi vs. Conservative/Reform populations, part II. Retrieved from Jewish Journal Website: <https://jewishjournal.com/israel/101456/israels-haredi-vs-conservativereform-populations-part-ii/>
- Shapiro, Shahrar. (September 19, 2024). "They Crossed the Lines: The Major Espionage Affairs in the History of the State." Retrieved from Israel Hayom Website: <https://www.israelhayom.co.il/news/local/article/16471053>
- Siegal, Tobias (03, May 2022). Seeing hack attacks on the rise, Israel orders telecoms to erect cyber-Iron Dome. Retrieved from The Times of Israel Website: <https://www.timesofisrael.com/seeing-hack-attacks-on-the-rise-israel-order-telecoms-to-erect-cyber-iron-dome/>
- Surkes, Sue (05, September 2021). Offered little hope, African migrant's despair

of Israel as a refuge. Retrieved from The Times of Israel Website: <https://www.timesofisrael.com/offered-little-hope-african-migrants-despair-of-israel-as-a-refuge/>

The Jerusalem Post (25, March 2025). Israel's 2025 budget boosts public diplomacy, transportation with major investments. Retrieved from The Jerusalem Post Website: <https://www.jpost.com/israel-news/politics-and-diplomacy/article-847557>

The Jerusalem Post (31, December 2024). Israel approves NIS 744m. program to boost Hebrew language education for Arab citizens. Retrieved from The Jerusalem Post Website: <https://www.jpost.com/israel-news/article-835468>

Toledano, Elhanan. (February 11, 2024). "Treason? An Intelligence Officer: Serious Concern That Hamas Infiltrated the IDF Deeply." Retrieved from JDN Website: <https://www.jdn.co.il/news/2139241/>

Winter, Ofir. (December 2019). Because Resilience Is Not Eternal: Existential Threat Scenarios for the State of Israel. Institute for National Security Studies, Israel.

Yassour, Nitzan, & Sitronovich, Danny. (2024). "Iranian Foreign Intervention and Influence During the Iron Swords War." Retrieved from INSS Website: <https://www.inss.org.il/he/publication/influence-and-interference-2025/>

Yates, Joshua (30, August 2012). Haredim vs. Secular: Israel's Internal Culture War and the Fight for Israeli Identity. New York: Levitt Fellowship Research (Hamilton College).